

HỌC VIỆN NGÂN HÀNG
KHOA LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

TIỂU LUẬN KẾT THÚC HỌC PHẦN

Học phần: LOGIC HỌC

ĐỀ TÀI: *Quy luật lý do đầy đủ và các lỗi logic khi vi phạm các yêu cầu của quy luật lý do đầy đủ thông qua các tình huống thực tế*

Giảng viên hướng dẫn : Đào Thị Hữu
Sinh viên thực hiện : Nguyễn Thị Nga
Lớp : K22LKTC
Mã sinh viên : 22A4060290

Hà Nội, ngày 16 tháng 07 năm 2020

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU.....	2
NỘI DUNG.....	3
PHẦN 1: PHẦN LÝ LUẬN	
1.1: Cơ sở khách quan của quy luật lý do đầy đủ.....	3
1.2: Nội dung của quy luật lý do	3
1.3: Yêu cầu của quy luật.....	4
PHẦN 2: CÁC TÌNH HUỐNG THỰC TẾ VÀ CÁC LỖI LOGIC KHI VI PHẠM YÊU CẦU CỦA LÝ DO ĐẦY ĐỦ	
2.1: Tình huống vi phạm yêu cầu 1 của quy luật lý do đầy đủ.....	4
2.2: Tình huống vi phạm yêu cầu 2 của quy luật lý do đầy đủ.....	5
2.3: Tình huống vi phạm yêu cầu 3 của quy luật lý do đầy đủ.....	6
PHẦN 3: Ý NGHĨA CỦA QUY LUẬT LÝ DO ĐẦY ĐỦ TRONG CUỘC SỐNG	
3.1: Trong các lĩnh vực của đời sống.....	7
a/ Trong pháp luật.....	7
b/ Trong nghiên cứu khoa học.....	8
c/ Trong lĩnh vực truyền thông.....	8
d/ Trong cuộc sống sinh hoạt.....	9
3.2: Đối với cá nhân trong cuộc sống.....	10
KẾT LUẬN.....	11

MỞ ĐẦU

Quy luật lý do đầy đủ là một trong 4 quy luật logic hình thức cơ bản, cùng với quy luật đồng nhất, quy luật mâu thuẫn và quy luật bài trung. Mỗi quy luật đều có mối liên hệ chặt chẽ với nhau, không thể tách rời riêng rẽ chúng.

Cơ sở của quy luật lý do đầy đủ là mối liên hệ phổ biến, có tính quy luật các sự vật, hiện tượng trong hiện thực. Mỗi một sự vật, hiện tượng (kết quả) bao giờ cũng được sinh ra từ những sự vật, hiện tượng khác (nguyên nhân).

Chính vì vậy, luật lý do đòi hỏi bất kỳ một tri thức chân thực nào cũng cần phải có căn cứ của nó. Tính có căn là thuộc tính quan trọng của tư duy lôgic, là đặc điểm cơ bản để phân biệt tư duy khoa học và tư duy phản khoa học.

Trong khoa học, để chứng minh các luận điểm khác nhằm mở rộng tri thức của ta, có thể sử dụng các luận điểm đã được chứng minh, có đầy đủ cơ sở, nhờ đó chúng được coi là đúng đắn. Các giả thuyết, các luận điểm chưa được chứng minh thì không được sử dụng làm luận cứ trong quá trình chứng minh.

Với cơ sở lý luận là quan điểm của logic học hình thức về hình thức và quy luật của tư duy và phương pháp nghiên cứu: thống nhất lôgic và lịch sử, phân tích, tổng hợp, khái quát hóa và hệ thống hóa, phương pháp hình thức hóa, em quyết định chọn và nghiên cứu đề tài: “ Quy luật lý do đầy đủ và các lỗi logic khi vi phạm các yêu cầu của quy luật lý do đầy đủ thông qua các tình huống thực tế”.

NỘI DUNG

Phần 1: Phần lý luận

1.1: Cơ sở khách quan của quy luật lý do đầy đủ

Tất cả sự vật tồn tại đều có cơ sở, do vậy, tư tưởng phản ánh các đối tượng cũng có liên hệ với nhau, là cơ sở cho sự tồn tại của nhau. Sự phụ thuộc lẫn nhau trong tồn tại khách quan của các đối tượng là cơ sở quan trọng nhất cho sự xuất hiện và tác động của quy luật lý do đầy đủ

Các đối tượng xác định về chất có quan hệ nhất định với nhau, chúng phát sinh từ các đối tượng khác và đến lượt mình chúng lại sản sinh ra đối tượng thứ ba, biến đổi và phát triển trong quá trình tương tác với nhau.

1.2: Nội dung của quy luật lý do đầy đủ

Cơ sở logic liên quan chặt chẽ với cơ sở khách quan nhưng cũng khác với nó. Nguyên nhân là cơ sở khách quan, tác động của nó là hệ quả. Còn cơ sở logic có thể là sự viện dẫn nguyên nhân mà cũng có thể là hệ quả để suy ra một kết luận khác. Mỗi tư tưởng được coi là chân thực nếu có lý do đầy đủ từ các tư tưởng chân thực khác.

Mọi tư tưởng đã định hình được coi là chân thực nếu như đã làm rõ toàn bộ các cơ sở đầy đủ cho phép xác minh hay chứng minh tính chân thực ấy. Đầy đủ: là những cơ sở lý luận và thực tiễn để từ đó tất yếu rút ra kết luận.

Công thức “ a đúng vì có b là có sở đầy đủ”

Ví dụ: Cậu Hải trong lớp mình là người rất tốt , vì:

1. Về học tập: Cậu ta luôn đi học đầy đủ, ghi chép bài cẩn thận, tham gia phát biểu xây dựng bài, kết quả học tập luôn đạt Giỏi.
2. Về quan hệ với bạn bè: Cậu ta luôn nhiệt tình giúp đỡ bạn bè khi họ cần cả trong học tập và cuộc sống. Cậu ta luôn hoà đồng với mọi người và rất

thân thiện..

3. Về đạo đức: Cậu ta luôn biết nghe lời bố mẹ, lễ phép với mọi người....

1.3: Yêu cầu của quy luật lý do đầy đủ

Yêu cầu 1: Những tư tưởng được sử dụng để làm căn cứ chứng minh cho một tư tưởng nào đó đã được chứng minh là chân thực.

Yêu cầu 2: Những tư tưởng được dùng làm căn cứ để chứng minh và tư tưởng được chứng minh phải có quan hệ tất yếu với nhau.

Yêu cầu 3: Không được đưa ra tư tưởng có tính chất áp đặt, quy chụp hoặc một số lý do chưa đủ để đưa ra kết luận

Phần 2: Các tình huống thực tế và các lỗi logic khi vi phạm yêu cầu của lý do đầy đủ

2.1: Tình huống vi phạm yêu cầu 1 của quy luật lý do đầy đủ

Tình huống 1: Những người mê tín, theo đạo thường đề cao thượng đế và nói rằng người tạo ra tất cả, thượng đế toàn năng.

Tuy nhiên, tư tưởng này chưa được chứng minh là chân thực, và còn gây nhiều tranh cãi trong thực tế (thượng đế không có thật).

Tình huống 2: A khẳng định: “Tiết kiệm khi còn trẻ” tương lai sẽ là cuộc sống hạnh phúc”. B lại đưa ra quan điểm “Cuộc sống hạnh phúc là hãy sống hết mình vì thời gian không đợi chờ ai.”

Ở tình huống này, cả A và B đều vi phạm yêu cầu 1 vì cuộc sống hạnh phúc không thể khẳng định qua 2 quan điểm “Tiết kiệm khi còn trẻ” hay “Sống hết mình”

Như vậy, nếu vi phạm yêu cầu: “ Những tư tưởng được sử dụng để làm căn cứ chứng minh cho một tư tưởng nào đó đã được chứng minh là chân thực.” sẽ dẫn đến các lỗi logic:

1. Sử dụng những tư tưởng không chân thực, còn đang gây tranh cãi để làm căn cứ thừa nhận một tư tưởng nào đó.
2. Sử dụng những tư tưởng mà tính chân thực của nó đã bị thực tiễn lịch sử bỏ qua, không còn được thừa nhận để làm căn cứ

2.2: Tình huống vi phạm yêu cầu 2 của quy luật lý do đầy đủ

Tình huống 1: Câu nói: “ Đừng nhờ Ngọc tổ chức tiệc, gu chọn nhạc của nó tệ lắm” vi phạm yêu cầu 2 của quy luật lý do đầy đủ. Vì gu âm nhạc của Ngọc tệ không có nghĩa là không thể tổ chức tiệc được, tổ chức tiệc không chỉ bao gồm âm nhạc mà còn bao gồm nhiều lĩnh vực khác.

Người nói câu này đã mắc phải lỗi viện dẫn những tư tưởng không ăn nhập với tư tưởng cần chứng minh.

Tình huống 2: A khẳng định “Chó có 4 chân, bò cũng có 4 chân, vì vậy, bò là chó.”

Khẳng định trên vi phạm yêu cầu của lý do đầy đủ vì những tư tưởng được dùng làm căn cứ để chứng minh và tư tưởng được chứng minh không có quan hệ tất yếu với nhau.

Tình huống 3: A nói với B: “Con người không có tiền sẽ chết”

Câu nói của A mắc lỗi logic vì vi phạm yêu cầu 2 của quy luật lý do đầy đủ. Thực tế chết là sự chấm dứt của mọi hoạt động sống như hô hấp trao đổi chất, sự phân chia các tế bào, không liên quan đến việc có tiền hay không có tiền.

Tóm lại, nếu vi phạm yêu cầu 2: “ Những tư tưởng được dùng làm căn cứ để chứng minh và tư tưởng được chứng minh phải có quan hệ tất yếu với nhau” sẽ gây ra lỗi logic kéo theo ảo, tìm bằng chứng giả, viện dẫn những tư tưởng không ăn nhập với tư tưởng cần chứng minh. (Hay còn gọi là lỗi nguy biện)

2.3: Tình huống vi phạm yêu cầu 3 của quy luật lý do đầy đủ

Tình huống 1: Có bài báo với tựa đề như sau: “Những câu nói kinh điển của Jack Ma sẽ thay đổi cuộc đời bạn” và trích dẫn một số câu nói nổi tiếng của Jack Ma.

Tuy nhiên, có thể người viết ra bài báo đã cố tình vi phạm yêu cầu 3 của quy luật lý do đầy đủ nhằm mục đích của cá nhân. Bởi những câu nói kinh điển của Jack Ma không thể nào thay đổi cuộc đời của ai nếu họ chỉ đọc bài báo đó. Họ đang viện dẫn tư tưởng của người nổi tiếng chưa được chứng minh, cụ thể chưa có ai thay đổi nhờ những câu nói kinh điển ấy của Jack Ma.

Tình huống 2: Vụ án oan Lê Chi Viện - vụ án oan nổi tiếng thời Lê sơ Vua Lê Thái Tông được cho là phát chứng sót rét, Nguyễn Thị Lộ vào hầu suốt đêm, nhưng không qua khỏi, nhà vua mất.

Nguyễn Thị Lộ bị quy cho tội giết vua, bắt chìm chết ở Sông Hồng. Thậm chí, triều đình còn cho bắt và giết Nguyễn Trãi, tru di tam tộc, tổng cộng xấp xỉ 400 người đã bỏ mạng sau thảm án.

Chưa biết nguyên nhân vua chết, không có bằng chứng Nguyễn Thị Lộ giết vua mà vẫn đưa ra kết luận.

Như vậy, nếu vi phạm yêu cầu 3 của quy luật lý do đầy đủ: “Không được đưa ra tư tưởng có tính chất áp đặt, quy chụp hoặc một số lý do chưa đủ để đưa ra kết luận” sẽ dẫn đến mắc lỗi logic: chưa đủ căn cứ, viện dẫn tư tưởng của vĩ nhân, người nổi tiếng chưa được chứng minh.

Phần 3: Ý nghĩa của quy luật lý do đầy đủ trong cuộc sống

3.1: Trong các lĩnh vực của đời sống:

a/ Trong pháp luật:

Những người trong công tác điều tra xét xử tuân theo quy luật lý do đầy đủ cơ sở xác định tội tang chứng, vật chứng dấu vết, biên bản giám định điều luật để hạn chế được những oan sai.

Ví dụ: Vụ án Nguyễn Hải Dương - thẩm sát ở Bình Phước

Quá trình điều tra và tại phiên tòa, các bị cáo khai nhận diễn biến hành vi phạm tội. Xét lời khai của các bị cáo là thống nhất với nhau và phù hợp lời khai của những người làm chứng về thời gian, địa điểm thực hiện hành vi phạm tội; ngoài ra còn phù hợp với vật chứng thu được của vụ án, biên bản khám nghiệm hiện trường, khám nghiệm tử thi, kết luận giám định pháp y, đồng thời phù hợp với tất cả các chứng cứ, tài liệu khác có tại hồ sơ đã được thẩm tra, xét hỏi công khai tại phiên tòa.

Do đó có đủ cơ sở để kết luận hành vi mà các bị cáo Nguyễn Hải Dương, Vũ Văn Tiến, Trần Đình Thoại thực hiện đã đủ yếu tố cấu thành tội “Giết người” theo Điều 93 Bộ luật hình sự và tội “Cướp tài sản” theo Điều 133 Bộ luật hình sự.

Tuy nhiên, những người phạm tội thường xuyên cố tình vi phạm quy luật lý do đầy đủ như: tạo bằng chứng giả, đưa ra lời khai sai lệch,...

Ví dụ: Vụ án giết bạn giấu xác vào thùng xốp tại Gò Vấp, Thành phố Hồ Chí Minh

Sau khi giết chết nạn nhân, hung thủ cướp lấy chiếc điện thoại rồi kéo thi thể vào góc khuất. Hôm sau, sợ mọi người phát hiện, hung thủ quay trở lại chung cư Hà Đô dùng tấm drap đã chuẩn bị sẵn quần nạn nhân, kéo xác vào lối thoát hiểm ở tầng 5 chung cư giấu rồi dọn sạch hiện trường. Sau đó hấn ra chợ mua hai thùng xốp mang đến chung cư Hà Đô rồi bỏ xác nạn nhân vào thùng.

Sau khi phạm tội, hung thủ đã tìm mọi cách để giấu xác nạn nhân nhằm thoát tội nhưng bị lực lượng chức năng phát hiện và vào cuộc điều tra.

b/ Trong nghiên cứu khoa học

Để làm sáng tỏ tính đúng đắn của định lý khoa học, phải sử dụng những định lý khoa học khác đã được chứng minh là đúng đắn và những tiền đề đã được thừa nhận.

VD: Để sáng chế ra vaccine phòng ngừa bệnh cúm, các nhà khoa học phải dựa trên các tiền đề bao gồm: vaccine phòng cúm dựa trên trứng, vaccine phòng cúm dựa trên tế bào, vaccine phòng cúm tái tổ hợp được phê chuẩn bởi Cơ quan Quản lý Thực phẩm và Dược phẩm (Food and Drug Administration - FDA) của Hoa Kỳ.

c/ Trong lĩnh vực truyền thông

Vận dụng quy luật giúp ta tìm được thông tin chính thống (nguồn mẹ), có cơ sở, căn cứ và đã được chứng minh tính đúng đắn. Từ đó tránh được những hiểu biết lệch lạc, tin theo những thông tin xuyên tạc, giật tít hay những thông tin bịa đặt của những thành phần muốn chống phá nhà nước. Khi trình bày, diễn thuyết hay đưa tin nếu kết luận có cơ sở chính xác sẽ làm cho tư duy rõ ràng, rành mạch...

Tuy nhiên cũng cần phải lưu ý và cẩn thận khi sử dụng quy luật logic nói chung và quy luật lý do đầy đủ nói riêng để vừa có thể nâng cao tư duy, nhận thức để chứng minh chân lý chính xác vừa có thể tránh những hậu quả không đáng có.

Ví dụ: Trong những tháng đầu năm 2020, chính quyền các cấp đã mạnh tay xử lý các cá nhân, tổ chức đưa ra những thông tin sai lệch về tình hình dịch bệnh Covid 19: Ở tỉnh Lào Cai, ngày 07/3 vừa qua, Công an tỉnh Lào Cai đã phạt hành chính số tiền 40 triệu đồng đối với 4 cô gái về hành vi Cung cấp nội dung thông tin sai sự thật, vu khống, xuyên tạc, xúc phạm uy tín của cơ quan tổ chức và danh phẩm của cá nhân. Nhóm người này đã dùng tài khoản Facebook đăng các thông tin sai sự thật có nội dung: "Sa Pa cho 9 người

khách nước ngoài đi cùng chuyến bay với Nhung...", và "Hành khách cùng khoang bệnh nhân Nhung đang ở tổ 8, Mường Hoa, phường Bắc Cường, mọi người chú ý nâng cao cảnh giác".

Còn tại TP Hà Nội, thông tin từ Công an TP, đến ngày 11/3, liên quan đến việc tung tin đồn thất thiệt về bệnh nhân số 17 nhiễm virus SARS-CoV-2, các đơn vị nghiệp vụ của Công an thành phố Hà Nội đã lập biên bản xử lý 23 trường hợp. Công an thành phố đang tiếp tục nắm tình hình, lên danh sách các trường hợp đưa thông tin sai sự thật về dịch Covid-19 để xử lý nghiêm theo quy định.

Thống kê từ các cơ quan chức năng cho thấy, từ khi xuất hiện dịch bệnh Covid-19 đến nay, trên không gian mạng đã có gần 300.000 tin, bài đăng trên các trang thông tin điện tử, blog, diễn đàn; gần 600.000 tin, bài, video clip liên quan đến dịch bệnh Covid-19 đã đăng trên mạng xã hội. Trong đó có rất nhiều tin, bài có nội dung chưa được kiểm chứng, xuyên tạc, sai sự thật, thu hút hàng triệu lượt bình luận, chia sẻ.

d/ Trong cuộc sống, sinh hoạt:

Ứng dụng các quy luật này sẽ giúp chúng ta suy nghĩ và trình bày tư tưởng một cách rõ ràng, chính xác, mạch lạc và thực tế có căn cứ đầy đủ, tránh những tư duy sai lầm, chủ quan.

Các quy luật này giúp chúng ta dễ dàng phát hiện các sai lầm trong suy luận của người khác và của chính mình để phản bác, để vạch trần sự nguy hiểm, hoặc để tránh sai lầm.

Quy luật còn giúp bản thân chúng ta tăng cường khả năng tư duy và làm tư duy đó trở nên hợp lý, chính xác hơn, giúp bản thân mỗi chúng ta phát hiện ra được những lỗi logic không có căn cứ trong các tình huống cụ thể, hoặc có thể kiểm tra tính đúng đắn của chúng.

3.2: Đối với mỗi cá nhân trong cuộc sống:

Trong cuộc sống, mỗi cá nhân nói chung, sinh viên khoa Luật nói riêng cần hiểu rõ quy luật lý do đầy đủ, tránh vi phạm các yêu cầu của các quy luật logic nói chung và quy luật lý do đầy đủ nói riêng để có những cái nhìn, nhận thức, tư tưởng khách quan, đúng đắn. Cụ thể là:

- ✓ Thắt chặt kỷ cương cho tư duy của chúng ta, hướng tư duy tìm kiếm những cơ sở đảm bảo cho tính có cơ sở của kết luận.
- ✓ Mọi hành động của con người nếu muốn đạt kết quả mong đợi thì cũng phải có cơ sở khả thi, không nên lấy điều mong muốn làm động cơ cho hành động, nếu không sẽ mắc sai lầm chủ quan, duy ý chí.
- ✓ Ngăn cấm chúng ta tiếp nhận tri thức một cách vu vơ thiếu căn cứ.
- ✓ Góp phần chống tư tưởng chủ quan, tùy tiện, chống tư tưởng mê tín và những tư tưởng không có căn cứ của tôn giáo.
- ✓ Ứng dụng các quy luật này chúng ta cũng dễ dàng phát hiện các sai lầm trong suy luận của người khác và của chính mình để phản bác, để vạch trần sự nguy hiểm, hoặc để tránh sai lầm.

Ví dụ: trong bối cảnh dịch bệnh Covid, mỗi cá nhân cần tỉnh táo, thu nhận những thông tin chính xác từ những nguồn tin chính thức, không tin, chia sẻ những thông tin chưa được xác thực gây hoang mang dư luận, tránh dẫn đến những tình huống không đáng có như bị truy tố, phạt tiền, cảnh cáo...

Đặc biệt, là sinh viên đang học tập và nghiên cứu khoa học chúng ta cần phải tìm hiểu, dựa vào những tài liệu chính thống, có cơ sở, căn cứ và đã được chứng minh tính đúng đắn để tránh những hiểu biết lệch lạc.

KẾT LUẬN

Quy luật lý do đầy đủ nói lên tính có căn cứ, tính được chứng minh của tư duy. Quy luật này đòi hỏi mỗi tư tưởng, mỗi ý nghĩ chân thực, đúng đắn cần phải được chứng minh, phải có đủ căn cứ. Những căn cứ đó có thể là những sự kiện thực tế, có thể là điều đã được khoa học chứng minh và thực tiễn xác nhận. Song cũng có thể bằng con đường lôgic, tức là dựa vào những chân lý những lý do lôgic, mà những chân lý, những lý do lôgic đã được thực tiễn xác nhận là đúng đắn.

Quy luật lý do đầy đủ đòi hỏi bất kỳ một tri thức chân thực nào cũng cần phải có căn cứ của nó. Tính có căn là thuộc tính quan trọng của tư duy lôgic, là đặc điểm cơ bản để phân biệt tư duy khoa học và tư duy phản khoa học. Để chứng minh các luận điểm khác nhằm mở rộng tri thức của ta, có thể sử dụng các luận điểm đã được chứng minh, có đầy đủ cơ sở, nhờ đó chúng được coi là đúng đắn. Các giả thuyết, các luận điểm chưa được chứng minh thì không được sử dụng làm luận cứ trong quá trình chứng minh.

Do đó, tuân thủ luật lý do đầy đủ là nhằm bảo đảm tính đúng đắn, tính có thể chứng minh, tính có căn cứ của tư duy. Quy luật lý do đầy đủ cũng ngăn cấm chúng ta tiếp nhận tri thức một cách vu vơ, thiếu căn cứ. Tiếp nhận tri thức bằng lòng tin theo kiểu tôn giao hoặc tiếp nhận tri thức trên cơ sở tin đồn, căn cứ vào dư luận, v.v... là vi phạm luật lý do đầy đủ.

Nhìn chung quy luật lý do đầy đủ sẽ giúp chúng ta suy nghĩ và trình bày tư tưởng của mình một cách rõ ràng, chính xác, ngắn gọn, mạch lạc, dễ hiểu. Ứng dụng quy luật này chúng ta cũng dễ dàng phát hiện các sai lầm trong suy luận của người khác và của chính mình để phản bác, để vạch trần sự nguy hiểm, hoặc để tránh sai lầm.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Thúy Vân, Nguyễn Anh Tuấn: Giáo trình logic học đại cương, Nxb ĐHQG Hà Nội, 2013
2. Nguyễn Anh Tuấn: Hỏi và đáp logic học hình thức, Nxb ĐHQG Hà Nội, 2011
3. <http://dangcongsan.vn/ban-doc/luat-su-cua-ban/manh-tay-xu-ly-hanh-vi-dua-thong-tin-sai-su-that-lien-quan-den-dich-covid-19-550424.html>
4. <https://kenh14.vn/xu-vu-nam-sinh-giet-ban-bo-thung-xop-vi-cai-dien-thoai-20170808075200183.chn>
5. <https://plo.vn/phap-luat/phan-quyet-cuoi-cung-cua-toa-phuc-tham-vu-tham-sat-binh-phuoc-641374.h>
6. <https://voer.edu.vn/c/luat-ly-do-day-du/8b7a7f05/591b5251>